

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 1. štvrťrok 2013

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poist'ovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraničie (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	F.1 ²
Menové zlato	F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	F.12
Obeživo a vklady	F.2
Obeživo	F.21
Prevoditeľné vklady	F.22
Ostatné vklady	F.29
Cenné papiere okrem akcií	F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	F.33
Krátkodobé	F.331
Dlhodobé	F.332
Finančné deriváty	F.34
Pôžičky	F.4
Krátkodobé	F.41
Dlhodobé	F.42
Akcie a ostatné podiely	F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	F.51
Kótované akcie	F.511
Nekótované akcie	F.512
Ostatné podiely	F.513
Akcie podielových fondov	F.52
Poistnotechnické rezervy	F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	F.7
Obchodný úver a preddavky	F.71
Ostatné	F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Kódom F sú označené transakcie

Štvrťročné finančné účty (transakcie) v 1. štvrťroku 2013

Prepojenie medzi štvrťročnými nefinančnými (HDP) a finančnými účtami

Finančné účty nadväzujú na nefinančné účty bilancujúcou položkou čisté pôžičky poskytnuté/prijaté. To znamená položkou, ktorá vypovedá o vývoji celkovej dlžníckej resp. veriteľskej pozície krajiny voči zahraničiu. Slovenská republika vykazuje dlhodobo dlžnícku pozíciu (predovšetkým z dôvodu prílevu priamych zahraničných investícií), to znamená, že čisté pôžičky poskytnuté/prijaté nám dávajú informáciu a poklese/raste zadlženosti slovenskej ekonomiky.

Výpočet čistých pôžičiek domácej ekonomiky voči zahraničiu vychádza z hrubého národného disponibilného dôchodku, z ktorého sa odraťujú výdavky na konečnú spotrebu domácností a NISD a verejnej správy, výsledkom čoho sú celkové úspory v národnom hospodárstve. Ak sú úspory v danom štvrťroku (upravené o čisté kapitálové transfery) vyššie (nižšie) než tvorba hrubého kapitálu, tak ekonomika poskytla (prijala) pôžičku zahraničiu, a tým si znížila (zvýšila) svoju celkovú dlžnícku pozíciu voči zahraničiu. Uvedená suma čistých pôžičiek poskytnutých/prijatých následne vstupuje do štvrťročných finančných účtov a to, ako s ňou domáca ekonomika disponovala, je analyzované v nasledujúcom texte.

Celkový vývoj

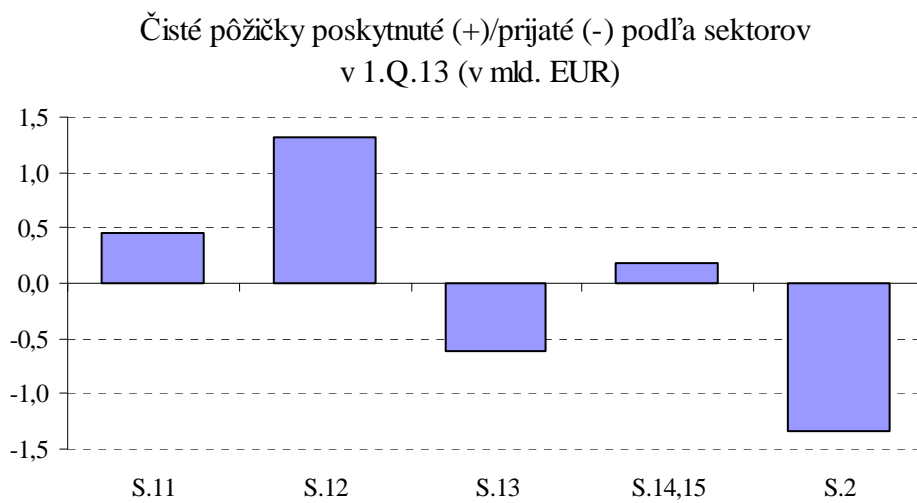
V prvom štvrťroku 2013 došlo k poklesu čistej dlžníckej pozície domácej ekonomiky, a tým k zníženiu čistej veriteľskej pozície sektora zahraničia³, keď čisté poskytnuté pôžičky⁴ dosiahli 1,3 mld. eur. Tento pozitívny vývoj bol výsledkom vyššieho rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív. Z pohľadu inštitucionálnych sektorov⁵ prispeli najvýraznejšou mierou k uvedenému vývoju finančné transakcie finančných inštitúcií (S.12), keď rozdiel medzi aktívnymi a pasívnymi transakciami dosiahol 1,3 mld. eur. Naopak, najhorší výsledok v 1. štvrťroku 2013 dosiahla verejná správa (S.13), ktorej dlžnícka pozícia vzrástla o 0,6 mld. eur.

³ Súčet finančných aktív a pasív sektorov domácej ekonomiky (S.1) a zahraničia (S.2) sa musí rovnať 0, to znamená, že ak klesá zadlženosť (resp. rastie veriteľská pozícia) domácej ekonomiky, automaticky dochádza k poklesu veriteľskej pozície (resp. rastu zadlženosti) zahraničia voči domácej ekonomike. To či sa jedná o pohyb v zadlženosti alebo veriteľskej pozícii závisí od celkového objemu čistého majetku, čiže od vývoja stavov pohľadávok a záväzkov

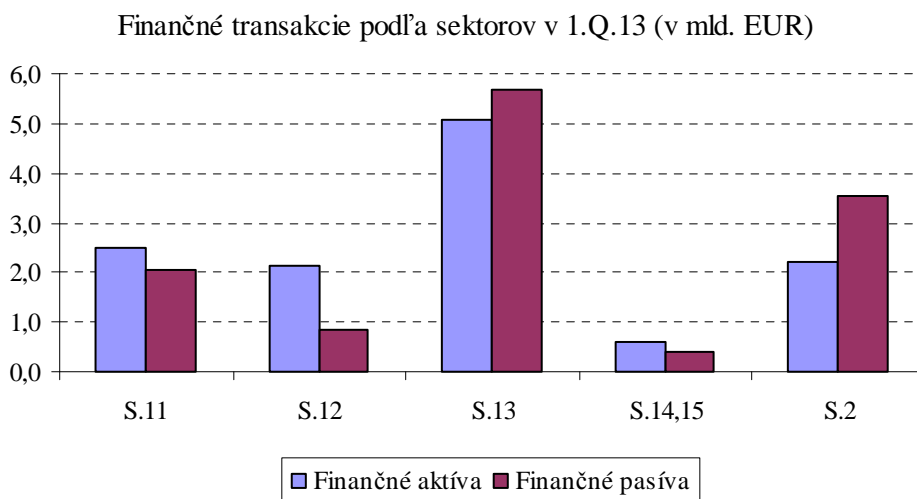
⁴ Čisté poskytnuté pôžičky reprezentujú kladný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel záporný, hovoríme o čistých prijatých pôžičkách.

⁵ Podrobné členenie inštitucionálnych sektorov s priradenými kódmi v súlade s klasifikáciou národných účtov ESA95 je uvedené na strane 2

Graf č.1

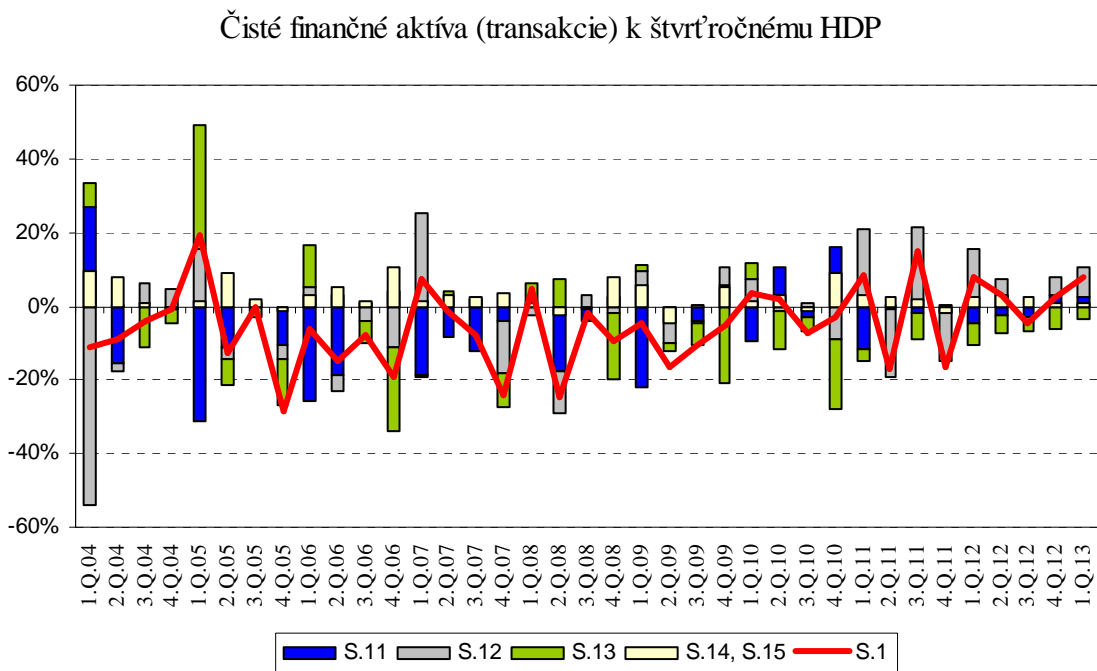

Graf č.2

Čisté finančné aktíva domácej ekonomiky skončili v 1. kvartáli 2013 s výsledkom +1,3 mld. eúr, pričom toto zlepšenie predstavovalo 7,9 % v pomere k štvrtročnému HDP za príslušný kvartál.

Graf č. 3

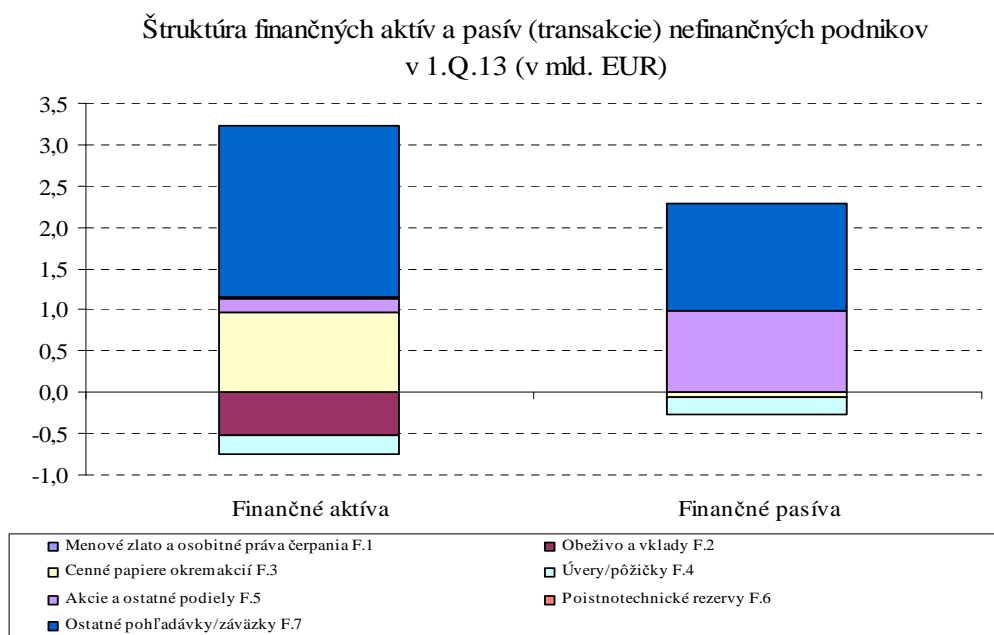

Štvrťročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

S.11 Nefinančné inštitúcie

Pozitívny vývoj v podobe zníženia zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné aktíva vzrástli viac než finančné pasíva.

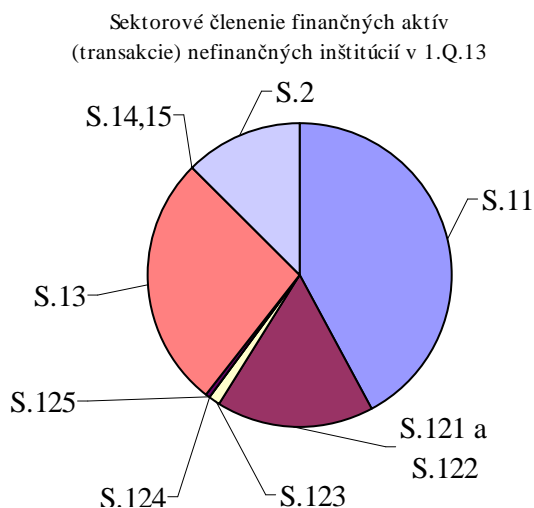
Graf č. 4

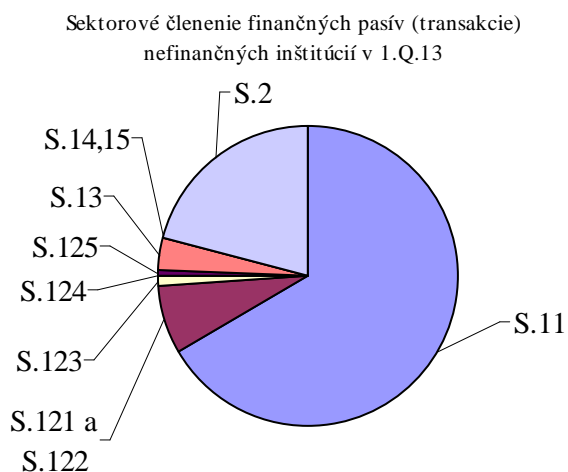
Na strane aktív zvýšili nefinančné podniky držbu štátnych dlhopisov o 0,9 mld. eur a taktiež objem obchodných úverov poskytnutých zahraničným subjektom (o 0,8 mld. eur).

V rámci pasívnych operácií si podniky zabezpečili nové finančné zdroje predovšetkým zvýšením emisie nekótovaných akcií v držbe nerezidentov (+0,7 mld. eur) a obchodnými úvermi v rámci S.11 (+0,7 mld. eur). Tlmiaco na rast pasív pôsobilo splatenie krátkodobých úverov zahraničným subjektom vo výške 0,3 mld. eur.

Graf č.5

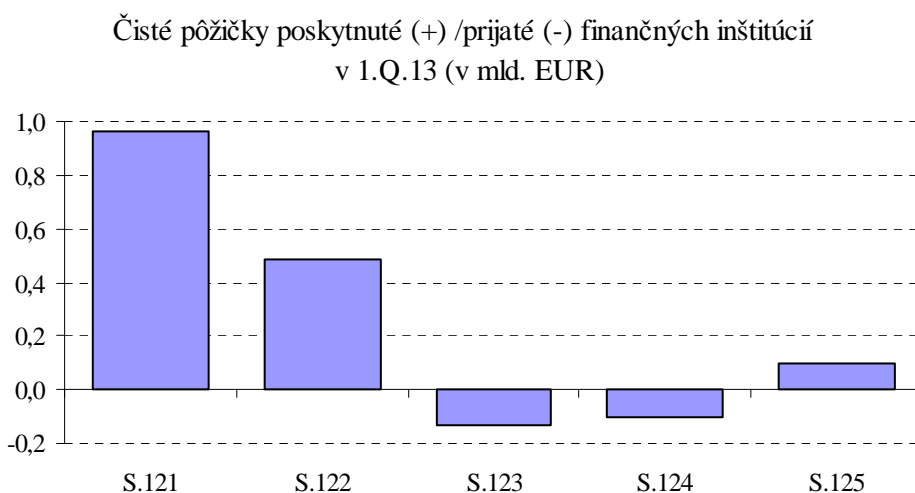
Graf č.6

S.12 Finančné inštitúcie

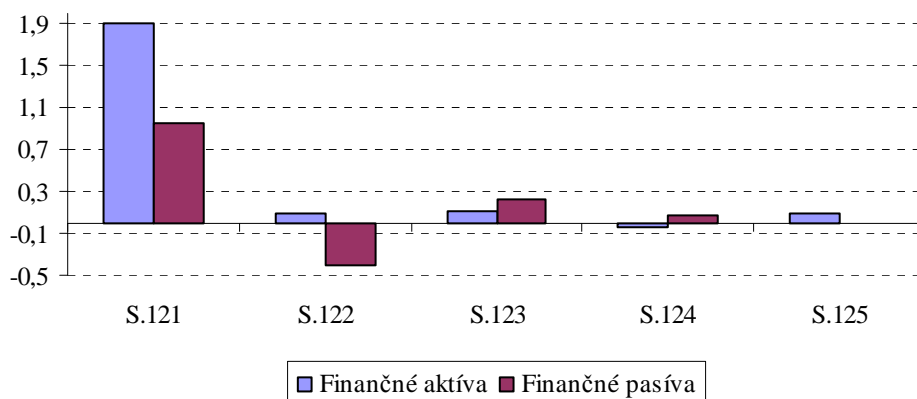
Sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal v 1. štvrtroku 2013 čisté poskytnuté pôžičky, o čo sa v najväčšej miere pričínila bilancia centrálnej banky.

Graf č.7

Graf č.8

Finančné transakcie finančných inštitúcií podľa subsektorov
v 1.Q.13 (v mld. EUR)

Celkové čisté kladné transakcie centrálnej banky (S.121) boli výsledkom väčšieho nárastu aktív v porovnaní so zvýšením pasív. Najväčší vplyv na celkový výsledok centrálnej banky malo zvýšenie vkladov v zahraničí (+3,7 mld. eur). Hlavným zdrojom uvedených vkladov boli na strane aktív splatené úvery zo strany komerčných bánk vo výške 1,3 mld. eur a na strane pasív príliv vkladov od subjektov verejnej správy v celkovej sume 1,5 mld. eur.

Ostatné peňažné finančné inštitúcie (S.122) dosiahli čisté poskytnuté pôžičky (+0,5 mld. eur), a to vďaka poklesu pasív a miernemu zvýšeniu aktív. O rast aktív sa najviac pričínili ostatné vklady umiestnené v rámci domácich bánk (+0,4 mld. eur) a v centrálnej banke (+0,2 mld. eur). Na strane pasív došlo predovšetkým k vyplateniu časti úverov centrálnej banke a tiež k zníženiu prijatých vkladov od nefinančných podnikov (-0,6 mld. eur).

Subjekty subsektora S.123 – Ostatní finanční sprostredkovatelia zaznamenali vyšší rast pasív oproti rastu aktív o 0,1 mld. eur. V rámci aktív sa najviac zvýšil objem poskytnutých úverov voči nerezidentským subjektom (o 0,1 mld. eur). Pasíva vzrástli najmä v nástroji akcie podielových fondov (+0,1 mld. eur), ktorých držiteľmi sa stali prevažne domácnosti.

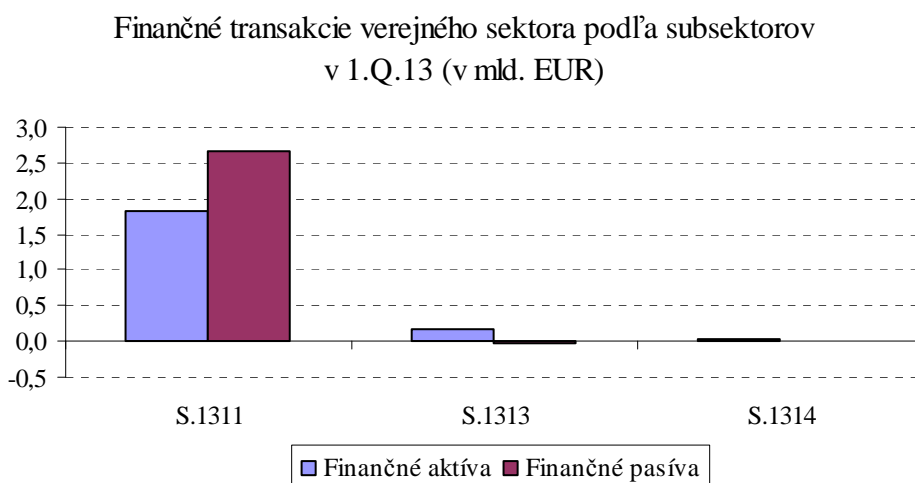
Čisté finančné transakcie Finančných pomocných inštitúcií, subsektor S.124, dosiahli zápornú hodnotu z dôvodu poklesu aktív a zvýšenia pasívnych operácií. Najväčší vplyv na výsledok S.124 mal pokles vkladov v bankách (-0,1 mld. eur) a na strane pasív prílev nových finančných úverov od domácich bánk (+ 0,1 mld. eur).

K zlepšeniu bilancie v subsektore S.125 - Poistovne a penzijné fondy došlo vplyvom zvýšenia aktív a mierneho poklesu pasív. Čistý majetok domácností v dôchodkovom sporení sa znížil o 0,1 mld. eur, čím došlo k precedenčnému poklesu úspor v dôchodkovom sporení od jeho vzniku.

S.13 Verejná správa

Verejná správa v 1. štvrtroku 2013 zvýšila svoju dlžnícku pozíciu o 0,6 mld. eur, o čo sa pričínil predovšetkým subsektor S.1311 - ústredná štátna správa (-0,8 mld. eur). Subsektor S.1313 - územná samospráva dosiahol čistý prílev finančných zdrojov v objeme 0,2 mld. eur.

Graf č.9

Najväčší vplyv na celkový výsledok hospodárenia ústrednej štátnej správy mal prírastok emitovaných dlhových cenných papierov (+3,0 mld. eur), z ktorých 1,9 mld. eur je v držbe nerezidentov. Časť zo svojich zdrojov si ústredná štátna správa uložila na účtoch v domácich bankách (+1,8 mld. eur).

Pozitívne čisté finančné transakcie územnej samosprávy (+0,2 mld. eur) boli výsledkom predovšetkým zvýšenia vkladov v bankách a štátnej pokladnici (spolu o 0,1 mld. eur). Na strane pasív došlo k splateniu časti úverov voči domácim bankám.

S.14,15 Domácnosti a NISD

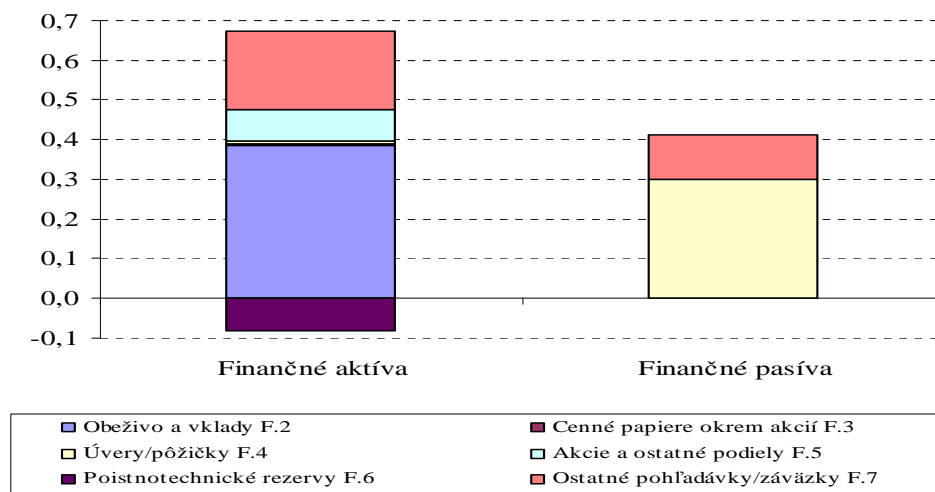
Sektor domácností a NISD si v 1.Q.2013 zvýšil svoju celkovú veriteľskú pozíciu vďaka vyššiemu rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív.

Na strane aktív domácnosti zvýšili svoje vklady v bankách (+0,4 mld. eur) a úspory v podielových fondoch (+0,1 mld. eur). Na druhej strane si znížili objem úspor v dôchodkových fondoch o 0,1 mld. eur.

Najväčší vplyv na rast pasív malo zadlžovanie sa domácností formou dlhodobých úverov prijatých od bánk (+0,4 mld. eur).

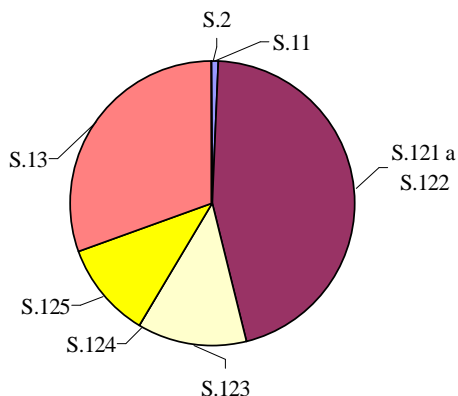
Graf č.10

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) domácností a NISD v 1.Q.13 (v mld. EUR)

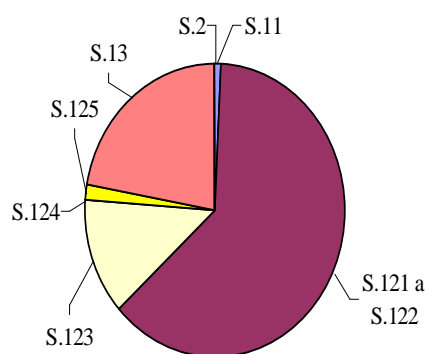
Graf č.11

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) domácností a NISD v 1.Q.13

Graf č.12

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) domácností a NISD v 1.Q.13

S.2 Zahranie

Celkové zníženie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom väčšieho rastu pasív v porovnaní s rastom aktív.

Dominantný vplyv na výsledok zahraničia mal nárast prijatých vkladov od centrálnej banky (+3,7 mld. eur) a obchodných úverov od nefinančných podnikov (+0,8 mld. eur).

Z aktív najviac vzrástla držba štátnych dlhopisov (+2,0 mld. eur) a nekótovaných akcií v nefinančných podnikoch (+0,7 mld. eur).